

Årsmelding

for Stiftelsen Musea i Nord-Østerdalen, Museumssentret Ramsmoen 2000

Styret

har i 2000 bestått av:

styreleder Tor Østvang, Os, nestleder Ola Rye, Tolga, Astrid Skaug, Tynset, Ola Jonsmoen, Alvdal, Odd S. Grindal, Rendalen og Helga Reidun Bergebakken Nettet fra de ansatte.

Vararepresentanter har vært:

Anne Berit Sveen, Folldal, Kåre Bakosjelten, Os og Kari Indseth, Tynset.

Valgkomité: Åge Lohn (leder) og Stein Kaasin.

Det har vært holdt 6 styremøter. Hovedsakene har vært økonomi, Årbok for Nord-Østerdalen og markering av 25 års jubileet.

Årsmøtet i Stiftelsen ble holdt på Ramsmoen 12. april. Møtet medførte en del endringer i "mannskapet" med påfølgende takk til og fra Eldbjørg Fossgard, som styrer i 3 år, Stein Kaasin som avgående leder og Åge Lohn som har vært med i styret siden 1992, med flere år som leder og med "Stallen" som hovedsak. Det var omvisning i magasinet som hadde fått nye mobile reoler og i utstillingen om Rørosbanen.

Samrådsmøte ble holdt i Os 3. okt. med stopp, omvisning og god mottaking på Håmålvoll stoppested, Narbuvoll skole og kirke og Oddentunet. Møtet ble holdt i skytterhuset på Svarthølmoen, med servering m.m. og foredrag av Kirsti Jordet om utvidelse

av verdenskulturminnet Røros og Asbjørn Ryen om Narjordet, som har vokst fram pga kølbrenning og transport knyttet til Røros Verk. Dessuten var det orienteringer fra Museumssentret ved Per Hvamstad .

Personale

Faste stillinger

Museumsstyrer / konservator, hel stilling: Per Hvamstad (1976)

Museumsassistent, foto, data, halv stilling: Rachel Haarseth (1986)

Museumsassistent, registrering, utstilling, halv stilling: Helga Reidun Bergebakken Nettet (1988)

Sivilarbeider: Torgeir Ryen, Folldal til 10. mai.

Anna hjelp

Prosjektmedarbeider: Eldbjørg Fossgard, Bergen, ca 2,5 mnd.

Hospitant: Tove Lysgaard, Tolga, ca 4mnd.

Sommerhjelp: Maren Ingeborg Hvamstad, ca 2 mnd.

Dataassistanse: Torgeir Ryen ca. 1mnd. Pga økonomien har vi kjørt med så lite personale som mulig. Det er ikke engasjert ny sivilarbeider, men dette har ført til en del overtid på museumsassistentene.

Søknad om midler til handverker ble også avslått i 2000, søkt siden 1977.

Økonomien i 2000

Det totale bidraget fra Hedmark Fylkeskommune til Nord-Østerdalen er nå 890.000,- av dette er 220.000 midler som tidligere gikk til lokalmusea. Dette blir nå overført til Museums-sentret som så avgjør om pengene skal utbetales videre eller brukes til arbeidsinnsats. For 2000 ble 75% videre utbetalt. Tilskuddet fra kommunene er kr. 12 pr innbygger. Prosjekt og diverse tilskudd ble 239.700. Regnskapet er gjort opp med et underskudd på 61.897,-. Dette skyldes mer bruk av engasjement, sammenbrudd i teknisk utstyr på kontoret (fax, telefon, kopi, data) mer reisevirksomhet, mindre tilskudd enn forventet, bl a en søknad om bidrag til utstilling og mulighet for å utføre betalte oppdrag.

Forholdet til lokalmusea

Fylkeskommunens bidrag til lokalmusea overføres via Museumssentret Ramsmoen, videreutbetalt 75 % Museumssentret skal utarbeide felles rapport over årets virksomhet ved alle museer i NØ til Fylkeskommunen.

Som tidligere er alle lokalmuseer besøkt flere ganger. Det er utarbeidet rapport over situasjonen.

Lokalmusea arbeider ulikt og vedlikehold og økonomien varierer.

Alle museer har behov for vedlikeholdsinnsats, situasjonen er alvorligst ved Tynset Bygdemuseum og Tyllaldalen Bygdetun. Dessuten er det behov for større innsats i registrering og tilrettelegging.

Arrangement mm varierer også. Noen driver en svært omfattende virksomhet med Bullmuseet, Dølmutunet

og Tyllaldalen Bygdetun i første rekke. Flere satser på spesielle undervisningsopplegg, f. eks. Husantunet, Tynset Bygdemuseum, Folldal Bygdetun.

Samlet omfatter museumsvirksomheten i Nord-Østerdalen betydelig innsats og aktivitet.

Samlet snakker vi om:

8 lokalmuseer pluss Ramsmoen, dvs 9 enheter, 33 avdelinger, 133 hus 19042 gjenstander, 100 utstillinger og arrangement og 17000 besøkende, anslagsvis 110000 fotografier samt store samlinger arkivalia (100 hyllemeter) og dokumentasjonsmateriale (lydband m.m.).

Det er holdt orienteringsmøte med styreledere og kultursjefer og konservator har deltatt på samrådsmøter med kultursjefene.

Av spesielle saker som det har vært arbeidet med kan nevnes:

Ny organisasjonsmodell for Bullmuseet, forslag om kommunalt foretak.

Flytting av hus til Vingelen Kirke- og Skolemuseum.

Lovise Hytte i Alvdal.

Pelsyrsamling knyttet til Tynset Bygdemuseum.

Samarbeid med Folldal kommune,

Folldal Bygdetun og Tynset

Bygdemuseum om Garborg/Egnund-minner knyttet til Fedraheimstua og diktarstua på Egg.

Utviklingsprosjekt

Ideen om et Trollsenter på Ramsmoen er utredet av ei prosjektgruppe. Det fo-

religger to forslag til løsning: frittstående bygg i bakken bak stallen eller bruk av fjøset og ombyggd overbygg.

Innsamlings og bevaringsarbeidet, registrering og katalogiseringsarbeid.

Arbeidet med å ordne samlingene er gitt prioritet og vi har kommet ett vesentlig skritt videre.

Magasinet i Stallen er innredet med mobile reoler, kjøpt med støtte fra Norsk Kulturråd og Hedmark Fylkeskommune, overflytting har begynt.

Dataregistrering av gjenstander og fotografier føres videre.

Gjenstander

Museumssentret har mottatt en omfattende testamentarisk gave etter Karen Mortensson-Egnund, sønnedatter etter Ivar Mortensson Egnund, malerier, gjenstander, arkivalia, bøker og bilder. En vesentlig tilvekst til det materialet vi tidligere har etter IME

Ellers mottatt gjenstander fra Margit Nytrøens dødsbo, Eldbjørg Jensen, Sue Grønn Hagen, Aashild Westgaard, Eldfrid Fiskvik, anslagsvis 250 gjenstander.

Arkiv

Arkivet har fått tilvekst med IME-materiale, se over. Dessuten kopier av Amerikabrev.

Fotobevaring

avfotografering av gamle bilder har stoppet noe opp pga utslitt utstyr, men er økt med 193 bilder.

Det er levert bilder til private og in-

stitusjoner, den største leveransen til Røros Quality Hotell.

Det er tatt 1050 nye dias og 1600 nyopptak i svart/kvitt og farger.

Dokumentasjon

Arbeidet med Frå heiemvove til fleece er ført videre av Eldbjørg Fossgard, dette er et Dokument 2000 prosjekt og skal dokumentere ungdom og motepåvirkning i NØ.

Museumssentret har vært med i en omfattende dokumentasjon av Rørosbanen, med bakgrunn i skifte av teknisk utstyr, avvikling diesellokomotivet og stadige antydninger om avvikling. Dette er et samarbeid mellom museer langs med banen: Glomdalmuseet, Rørosmuseet, dessuten Jernbanemuseet med Sekretariatet for Samtidsdokumentasjon som innspirator.

Omfattende dokumentasjonsfotografering har dessuten vært knyttet til utstillingen om Utmarksbeite og en rekke bygningsvernsaker.

Museumssentret sammen med dansere og spellemenn fra Folldal var invitert til dølatreff i Pasvik. Det ble da samlet stoff om utvandring til Grense Jakobselv og Pasvik, og knyttet mange gode kontakter. Det er også samlet materiale om utvandring til USA, representanter fra østerdølenes bygdelag i USA, NHHL, besøkte NØ og Museumssentret i sommer. Det er satt i gang registrering og innsamling av Amerikabrev

Vi har fått midler til prosjektet Slik levde arbeiderne i Nord-Østerdalen.

Med hjelp av spørreskjema er det samlet inn opplysninger om Julemat i Nord-Østerdalen mm, bra respons fra

barnehager og skoler.

Interregprosjekt

Museumssentret har gjennomført forarbeidet til to interregprosjekt.

Eldbjørg Fossgard om Mat med mulige svenske samarbeidspartnere og Per Hvamstad om samarbeid med svenske museer, med tanke på organisering og utviklingsarbeid. Besøkt Økomuseet Bergslagen.

Også bidratt med innspill til et interregprosjekt om dekorativ maling i grenseområdet Norge/Sverige som Amund Spangen arbeider med.

Arbeid med bygningsvernsaker

Utført en del arbeid for Kulturvern-avdelingen Hedmark Fylkeskommune, dessuten henvendelser fra kommuner, teknisk etat og enkeltpersoner.

Spesielle saker

Ivaregga, Sandmælen, Tolga, Vollan, Neby, Rusten, Rambeck-stua på Graneng, Tynset, Baugen, Alvdal, Børsungseter, Follidal, Grøtting, Rendalen.

Utstillingsarbeid

I løpet av året er det gjennomført to større utstillingsprosjekt.

Helga R. B. Nettet om Rørosbanen og

Rachel Haarseth Utmarksbeite -kultur-næring-rovdyr.

Helga R. B. Nettet har vært ansvarlig for juleutstillinga.

Dessuten tok Tynset Husflidslag ini-

tiativ til en utstilling om Veverier på Tynset, lånte inn gjenstander til utstilling med arrangement.

Dessuten er det satt opp en utstilling om Fedraheimen på Tynset 1888-90, og flere mindre fotoutstillinger.

Foredragskvelder, seminar

Søndagskveld på Ramsmoen er gjennomført med innslag av Tone Hulbækmo, med lokal sangtradisjon.

Marit Lange, om Harriet Backer og Savalen / Nord-Østerdalen.

Hans Haagenrud, tilberedning av villt, også med smaksprøver fra Østerdalen villtforedling og Femund Fiskarlag.

Mariann Villa, Senter for Bygdeforskning, om utvikling av bygdesamfunnet, i samarbeid med Regionrådet for Fjellregionen.

Geir Vestad om litterære sentra i NØ.

Jon J. Nedkvitne, seterlandskap, utmarksbeite og rovdyr.

Kirsti Jordet og Håkon Bakken: Mjølke og mjølkeprodukter fra Nord-Østerdalen. Smaksprøver fra alle meieriene i Fjellregionen.

Kulturminnedagen, ble markert i samarbeid med kulturkontora i Tynset og Alvdal, dessuten felles markedsføring for Alvdal, Tynset, Tolga og Os.

Det er seminar / arbeidskvelder om Utvandring til USA, med bl a besøk av medlemmer fra NHH, – og seminar om samme tema med Jorunn G. Carlson og Vidar Støen.

Seminar og temakveld om Kulturlandskap og byggeskikk i samarbeid med Fylkesmannens Landbruks-

avdeling og Fylkeskommunen med forvaltningen og eiere som målgruppe.

Under Garborgdagane var det åpen kveld på Ramsmoen.

Samarbeid med skolene

Utstillingene er brukt av noen skoleklasser og vi har bistått med anna materiale

Men konklusjonen er at kontakten med skolene har vært for dårlig.

Turistinformasjonen

for Tynset var også i 2000 på Ramsmoen, betjent fra 15. juni, i motsetning til tidligere har vi gitt ønsket informasjon resten av året. Besøktallet var på ca. 1200, noe mindre enn i fjor. Tatt i bruk internett

Foredrag

Svanvik Folkehøgskole, Per Hvamstad og Helga Reidun B. Nettet: Om utvandring til Øst-Finnmark fra Nord-Østerdalen, Friargaver, sammen med en liten utstilling.

Per Hvamstad om Fedraheimen under Garborgdagane.

Besøktall

Årets besøktall ligger på ca. 2000, en nedgang fra året før. Gode utstillinger, men dårlig besøk.

Årbok for Nord-Østerdalen 2000

var klar i god tid før jul med bidrag fra Per M. Finne, Trygve Nettet, Ola

Jonsmoen, Ola Rye, Bjørn Wegge, Arne Dag Østigaard, Grete Langodden, Ole Nygård, Erland Horten, Roger Brendhagen, Jon Brønne, Amund Spangen, Kirstine Prestmoen Tallerås, Helga Reidun Bergebakken Nettet, Rachel Haarseth og Per Hvamstad. Boka var rikt illustrert med mye bilder i farger og svart/hvitt, opplag på 1000 som var i minste laget, godt salg i de fleste bygder med hjelp fra foreninger, enkelt personer og banker / forretninger. Bra støtte fra næringslivet med annonser.

Publikasjoner

Sammen med Alvdal Bygdekvinne lag og Bevaringsavdelingen utarbeidet nytt manuskript av brosjyra Vern om de gamle ting

Samarbeid og deltaking, faglige spørsmål

Per Hvamstad er for tida styreleder i Musea i Hedmark og deltar i styremøter i Stiftelsen Neby Bortistuen.

Det er nært samarbeid mellom museer og kulturkontor i Fjellregionen

Studiebesøk i Litauen, dessuten besøkt museer i Sør-Varanger, Russland (Nikel), Sverige.

Deltatt på seminar om Litterære museer i Stockholm.

Kurs. Messet og Hvamstad deltar i videreutdanning. Haarseth har deltatt på datakurs WinREgimus.

Deltatt på møter om Bygningsvern senter i Hedmark, Kulturminner for Hedmarks framtid, Organisering av MuseumsHedmark.

Sluttkommentar

Også i 2000 har det vært omfattende virksomhet, men situasjonen når det gjelder ressurser, økonomi og fagfolk er som tidligere. Framtidig organisering av MuseumsNorge vil sannsynligvis bli mer avklart i 2001, det samme vil gjelde for Hedmark, med håp om å finne fram til framtidig organisering, oppgave og ansvarsfordeling, slik at de praktiske museums- og kulturvernopp-gaver kan bli prioritert.

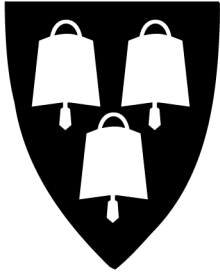
Arbeidet med ordning av samlingene, registrering, databehandling er gitt prioritet, men etterslepet er fremdeles stort.

Årbok for Nord-Østerdalen 2000 ble vellykket, men uttelling på formidlings- og utstillingsarbeidet har vært for svak.

Musea i Nord-Østerdalen Museums-sentret Ramsmoen forurensrer ikke det ytre miljøet, og har et godt arbeidsmiljø. Blant de fast ansatte er det ubetydelig med sjukefravær.

Gjennom offentlige tilskuddsordninger er drifta for 2001 og kommende år sikret et visst grunnlag.

*Tynset, 19. februar 2001
Musea i Nord-Østerdalen
styret og daglig leder*

OS KOMMUNE

tar kulturen på alvor og
støtter utgivelsen av
Årbok for Nord-Østerdalen.

Litt mindre - men lokal bestemmelse!

2540 Tolga
Tlf. 62 49 61 00
Fax 62 49 61 10

2550 Os i Østerdalen
Tlf. 62 49 92 00
Fax 62 49 92 01

2500 Tynset
Tlf. 62 48 33 00
Fax 62 48 33 01

STORSTEIGEN LANDBRUKSSKOLE

2560 Alvdal - Tlf. 62 48 94 40 - Fax 62 48 94 41

Storsteigen er en videregående skole med studieretning Naturbruk :
Utdanning som gir solid fag-utdanning eller inngangsport
til høgskolestudier.

Fjellregionens naturbrukskole; besøk oss på Alvdal eller
på www.storsteigen.vgs.no – eller send oss et brev.

Din lokale leverandør av trykksaker,

med kort leveringstid
og til fornuftige priser!

AR SMITH
GRAFISK
REKLAME- & MARKEDSAVDELING I ARBEIDETS RETT

Brugt. 5, 2500 Tynset
Tlf. 62 48 48 67 (Helge)
E-post: hness@fjellnett.no
Tlf. 62 48 48 66 (Per Roar)
E-post: poian@fjellnett.no
Fax 62 48 48 60

Tynset FOTO AS
Fotografene Skjøtskift

PARKVEIEN 3, 2501 TYNSET - TLF. 62 48 00 22

Folldal Innkjøpslag BA

Telefon 62 49 00 20 - Fax 62 49 03 99
Åpningstider: Man-fre 9-16. Lør 10-13

KRAFTFÔR - TILSKUDDSFÔR
LABB HUNDEFÔR - SÅVARE
GJØDSEL - ALT I ENSILERING

Arbeidsklær - Arbeidssko
Støvler - Hansker - Meierivarer
Blanding av maling og beis

2580 Follidal - Tlf. 62 49 03 88

www.primafolldal.no

**Gjensidige
NOR**

Forsikring

**Finansiering,
sparing og forsikring**

K BANK

Christiania Bank og Kreditkasse

2500 Tynset

Sentral Godkjenning - 2550 Os i Østerdalen
Tlf. 62 49 73 44 - Fax 62 49 72 10
Mobil 913 45 611

ALLE TYPER ANLEGGSMASKINER
- Vegentrepriser - Vann- og kloakkarbeid - Planering/dyrking
- Grus / pukk / sand - Diverse maskinarbeid
50 ÅR I BRANSJEN! Ta kontakt - innhent anbud!

SPAR

FOLLDAL DAGLIGVARE

Tlf. 62 49 01 26 (kontor)
Tlf. 62 49 01 74 (butikk)
Telefax 62 49 30 97

Post i butikk - Apoteker

TYNSET
KONTORSERVICE AS

Tomtegata 3, 2500 Tynset
Tlf. 62 48 29 10 - Fax 62 48 29 09

... nå også med datakompetanse

Dalholen Handel

v/ Bjørn Dahlen, 2584 Dalholen

Tlf. kontor 62 49 31 31 - Butikk 62 49 31 00 - Fax 62 49 31 73

- BYGGEVARER - DAGLIGVARER
- DRIFTSMIDLER TIL LANDBRUKET
- MEDISINUTSALG
- SPAREBANKSERVICE

BYGGER'N *joker* -BUTIKK

NORGESFØR
BONDENS TRYGGE VALG

"RENDALEN
Kulturkommunen
i Hedmark"

*Hjertelig takk
til våre annonsører!*

